

AUHA-standpunt over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens op leer- en werkplekken

Doel van het standpunt: maatschappelijk kenbaar maken dat een verbod op het dragen van levensbeschouwelijke kentekens op leer- en werkplekken ertoe leidt dat het hoger onderwijs zijn emancipatorische opdracht steeds moeilijker kan uitvoeren. De AUHA-instellingen stellen voor aan de partners waar zij mee samenwerken rond stages en werkplekklaren om hierover in gesprek te gaan.

Actief pluralisme in het hoger onderwijs

Levensbeschouwelijke diversiteit is vandaag in de maatschappij een feit. De partnerinstellingen van de AUHA (Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen) kozen voor een actief pluralistisch beleid. Het actief pluralisme veronderstelt openheid en respect voor diversiteit en verscheidenheid. Vanuit deze visie moedigen de AUHA-partnerinstellingen dialoog tussen en binnen levensbeschouwingen aan.

De partnerinstellingen van de AUHA kiezen er vanuit deze pluralistische visie voor om levensbeschouwelijke kentekens niet te verbieden omdat ze aansluiten bij het zelfbeschikkingsrecht van het individu en bij de vrijheid van meningsuiting als basisbeginsel van onze democratische samenleving. Door levensbeschouwelijke kentekens toe te laten, maken instellingen hoger onderwijs het mogelijk voor dragers ervan om zich te emanciperen (persoonlijke ontwikkeling, professionalisering, ontwikkeling van zelfbeschikking, zelfstandigheid en zelfsturing, verbeteren van de kansen op de arbeidsmarkt en dus kans op financiële onafhankelijkheid). Op die manier draagt het hoger onderwijs bij aan een positieve beeldvorming van rolmodellen: de instellingen tonen dat hoger onderwijs een optie is voor elk talent, ongeacht de sociaaleconomische, culturele of religieuze achtergrond.

Levensbeschouwelijke kentekens op leer- en werkplekken

De partnerinstellingen van de AUHA stellen vandaag vast dat sommige leer-, werk- en stageplaatsen buiten de instelling hoger onderwijs studenten weigeren omdat ze levensbeschouwelijke kentekens dragen. Deze studenten krijgen op die manier de kans niet om hun competenties aan te tonen. Ze worden geweigerd op basis van kentekens die deel uitmaken van hun identiteit. Dat leidt tot een frictie tussen de omgeving van de instelling hoger onderwijs en de omgeving van het werkveld. Dat is zeker het geval in een stad als Antwerpen, waar de studentenpopulatie, als gevolg van de demografische evoluties, steeds diverser wordt. Een derde van de studenten van de instellingen van de AUHA zijn afkomstig uit de stad Antwerpen. Net in de stad Antwerpen heeft ruim de helft van de 15-19-jarigen een herkomst van buiten Europa (57,3%, *Stad in cijfers*, 2021).

De uitdaging

Alle partnerinstellingen van de AUHA willen een uitnodigende leer- en werkomgeving creëren. Daarin neemt het realiseren van gelijke onderwijskansen een belangrijke plaats in. Het weigeren van levensbeschouwelijke kentekens op leer- en werkplekken bemoeilijkt echter de uitdaging om gelijke onderwijskansen te realiseren aanzienlijk.

Omdat niet alle stageplaatsen levensbeschouwelijke kentekens aanvaarden, wordt het aantal stageplaatsen beperkter. Voor sommige studenten betekent dit dat zij geen stageplaats vinden. Dat kan impliceren dat zij het diploma niet kunnen behalen. Dat is demotiverend voor de studenten maar kan ook problematisch zijn voor knelpuntberoepen en sectoren waar er zich een tekort voordoet op de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld in het onderwijs, verpleegkundigen, huisartsen...).

Bovendien kan de weigering om levensbeschouwelijke kentekens te mogen dragen, een negatief effect hebben op de identiteitsbeleving en het veiligheidsgevoel. Dat leidt soms tot een negatief welbevinden en het onderpresteren van de student. In het hoger onderwijs is er de laatste jaren een verhoogde aandacht voor het welbevinden van studenten omdat welbevinden leidt tot een beter studierendement. Instellingen leveren hier, samen met de stedelijke en Vlaamse overheid, heel wat inspanningen voor. Deze inspanningen worden door een dergelijke weigering deels tenietgedaan.

Leerlingen die levensbeschouwelijke kentekens dragen, laten soms hun studiekeuze bepalen door de stagemogelijkheden en de kansen op de arbeidsmarkt. Ook zo gaan broodnodige talenten verloren.

Nood aan overleg

De partnerinstellingen van de AUHA erkennen enerzijds dat overheden, instellingen, bedrijven en andere organisaties eigen redenen kunnen hebben om het dragen van levensbeschouwelijke kenmerken te reglementeren en aldus te beperken. Anderzijds zou het recht op het dragen van levensbeschouwelijke kenmerken de regel moeten zijn, en de beperking daarvan de uitzondering. Daarom willen de partnerinstellingen van AUHA, vanuit de maatschappelijke inzichten van vandaag, waar relevant, partner per partner in gesprek gaan en de vraag stellen of zo'n verbod echt wel nodig is.

De AUHA-partnerinstellingen engageren zich elk tot het nemen van de nodige acties om inclusieve leer- en werkomgevingen waar te maken en studenten hierin zo goed mogelijk te ondersteunen. De samenleving van vandaag is immers anders dan die van 10 jaar geleden. Ze is meer digitaal, meer globaal, meer gericht op duurzaamheid, meer divers. Een gewijzigde samenleving vraagt om een andere aanpak. Het hoger onderwijs vraagt daarom aan zijn partners om een aangepast handelen en nodigt hen uit om hierover samen in gesprek te gaan en dit nieuwe handelen vorm te geven.